

סוג הבחינה: בגרות לבתי-ספר על-יסודיים

מועד הבחינה: קיץ תשע"ט, 2019

סמל השאלון: 816381

נספחים: 1. תמונות לחלק א'

2. תמונות לחלק ב'

3. תמונות לחלק ג'

4. תמונות לחלק ד'

אומנות שימושית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה חלקים. עליך לענות על חלק א' – חלק חובה, ועל אחד מבין החלקים ב'–ד'.

חלק א' – שפת האומנות – חובה 20 נקודות

חלק ב' – תולדות האומנות – מהעת העתיקה עד האימפרסיוניזם 80 נקודות

או

חלק ג' – תולדות האומנות המודרנית – המאה התשע-עשרה, המאה העשרים, אומנות ישראלית 80 נקודות

או

חלק ד' – היבטים בעיצוב בתקופה המודרנית 80 נקודות

עליך לענות על שאלה אחת מתוך חלק א' ועל חמש שאלות מתוך אחד החלקים ב', ג' או ד'. סך-הכול עליך לענות על שש שאלות.

ג. חומר עזר מותר לשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות:

1. אין להשתמש באותה יצירה להדגמת שתי תשובות שונות, אלא אם כן בכל אחת מהתשובות יש התייחסות להיבטים שונים של אותה יצירה.

2. התמונות לכל השאלות מרוכזות בנספחים המצורפים לשאלון. הן מסודרות על-פי סדר הופעתן בשאלון.

3. ציין על גבי כריכת המחברת, ליד מדבקת הנבחן, על איזה חלק ענית: ב', ג' או ד'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 9 עמודים ו-19 עמודי נספחים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר,
אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

השאלות

חלק א': שפת האומנות – חובה (20 נקודות)

ענה על אחת מבין השאלות 1–2 (לכל שאלה – 20 נקודות).
התמונות לשתי השאלות מוצגות בנספח 1 לשאלון.

שאלה 1 – תלת אופן

בתמונה 1 מוצגת היצירה "תלת אופן" של פיליפ רנצר.

בריאיון שנערך עם האומן, הוא נשאל על יחסו לדימוי "בית" ביצירותיו. רנצר ענה כי ה"בית" מופיע ביצירותיו על-גבי אופניים או גלגלים, דבר המשקף את יחסו הדו־ערכי לדימוי הבית (הארץ, 26.2.2016).

(10 נק') א. תאר את היצירה.

(10 נק') ב. הסבר מהי לדעתך המשמעות של בית על-פי היצירה. בתשובתך התייחס לצורות ולתפיסת החלל.

שאלה 2 – תנועה

בתמונה 2 מוצג "פסל סביבתי בנתניה" של דוד גרשטיין, ובתמונה 3 מוצגת היצירה "דינמיות של רוכב אופניים" של אומברטו בוצ'יוני.

(10 נק') א. הסבר כיצד הצורות, הקווים, הצבע ותפיסת החלל תורמים ליצירה של תחושת התנועה בפסלו של גרשטיין.

(10 נק') ב. תאר את היצירה "דינמיות של רוכב אופניים", והסבר כיצד נוצרת תחושת התנועה ביצירה.

חלק ב': תולדות האומנות – מהעת העתיקה עד האימפרסיוניזם (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 3–10 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 2 לשאלון.

שאלה 3 – מבני קבורה במצרים הקדומה

בתמונות 4–6 מוצגים מבני קבורה שהיו נפוצים במצרים הקדומה.

- (2 נק') א. ציין את מי נהגו לקבור במבני קבורה במצרים הקדומה.
(5 נק') ב. הסבר מה הייתה אמונתם של המצרים הקדמונים ביחס למוות, וכיצד מבני הקבורה המוצגים בתמונות מבטאים אמונה זו.
(9 נק') ג. תאר את שלבי ההתפתחות של מבני הקבורה במצרים על-פי התמונות.

שאלה 4 – פיסול הלניסטי

בתמונה 7 מוצג הפסל "ניקה מסמותרקיה", ובתמונה 8 מוצג הפסל "זקנה שיכורה".

- (4 נק') א. ציין מיהי ניקה, ותאר את הרגע המוצג בפסל "ניקה מסמותרקיה".
(6 נק') ב. בחר **שניים** ממאפייני הפיסול ההלניסטי, והסבר כיצד הם באים לידי ביטוי בפסל "ניקה מסמותרקיה".
(6 נק') ג. בחר **שניים** ממאפייני הפיסול ההלניסטי, והסבר כיצד הם באים לידי ביטוי בפסל "זקנה שיכורה".

שאלה 5 – הפסיפס בבית-אלפא

בתמונה 9 מוצג ציור "עקדת יצחק" – פרט מפסיפס שנמצא בבית-הכנסת בבית-אלפא.

- (8 נק') א. תאר את הפסיפס מן הבחינות האלה: הנושא, הדמויות והסמלים.
(8 נק') ב. תאר את אופן השימוש בקו, בפרופורציות ובתפיסת החלל בפסיפס.

שאלה 6 – הציור ברנסנס

בתמונה 10 מוצגת היצירה "תשלום המס בכפר נחום" של מזאצ'ו.

- (4 נק') א. ציין מה פירוש המונח "רנסנס", והסבר מדוע התקופה נקראת כך.
(6 נק') ב. תאר את השתלשלות האירועים המוצגת ביצירה.
(6 נק') ג. ציין לאיזו תקופה ברנסנס משתייכת היצירה, והסבר כיצד **שניים** ממאפייני התקופה באים לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 7 – הרנסנס בארצות השפלה

בתמונה 11 מוצגת היצירה "עגלת השחת" של הירונימוס בוש.

- (4 נק') א. הסבר מהו **טריפטיכון**, וציין מהו הנושא המוצג בכל אחד מחלקי היצירה.
(8 נק') ב. תאר את המתרחש בלוח המרכזי, והסבר מהי משמעות השחת (הקש) ביצירה.
(4 נק') ג. ציין הבדל **אחד** בין הרנסנס של ארצות השפלה ובין הרנסנס האיטלקי.

שאלה 8 – ציורי הווי בבארוק

בתמונה 12 מוצגת היצירה "שואב המים מסביליה" של דייגו ולאסקז, ובתמונה 13 מוצגת היצירה "יוצקת החלב" של יאן ורמיר.

- (4 נק') א. ציין מה פירוש המונח "בארוק", והסבר מדוע התקופה נקראת כך.
(4 נק') ב. תאר את המתרחש בכל אחת מהיצירות.
(8 נק') ג. הסבר כיצד השימוש באור תורם ליצירת האווירה בכל יצירה.

שאלה 9 – הרומנטיקה

בתמונה 14 מוצגת היצירה "רפסודת המדוזה" של תאודור ז'ריקו.

- (4 נק') א. תאר את האירוע שאליו מתייחסת היצירה.
(6 נק') ב. ציין **שלושה** מאפיינים של הרומנטיקה, והסבר כיצד הם באים לידי ביטוי ביצירה.
(6 נק') ג. תאר את הקומפוזיציה של היצירה.

שאלה 10 – נשים עמלות

בתמונה 15 מוצגת היצירה "המגהצות" של אדגר דגה, ובתמונה 16 מוצגת היצירה "אישה תולה כבסים" של קמיל פיסארו.

- (8 נק') א. ציין לאיזה סגנון משתייכות שתי היצירות, והסבר **שניים** ממאפייניו של סגנון זה.
(8 נק') ב. הסבר כיצד כל אחד מהאומנים מתאר ביצירתו את הנשים בעבודתן.

חלק ג': תולדות האומנות המודרנית – המאה התשע-עשרה, המאה העשרים, אומנות ישראלית (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 11–18 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 3 לשאלון.

שאלה 11 – ביקורת חברתית

בתמונה 4 מוצגת היצירה "הטבח ברחוב טראנסנון" של אונורה דומייה.

4 נק') א. ציין לאיזה זרם באומנות משתייכת היצירה, והסבר כיצד שניים ממאפייניו של הזרם באים לידי ביטוי ביצירה.

6 נק') ב. תאר את היצירה, והסבר מהי הביקורת החברתית שבאה בה לידי ביטוי.

6 נק') ג. בחר יצירה נוספת שיש בה ביקורת חברתית:

1. ציין את שם האומן, את שם היצירה ואת שם הזרם.

2. הסבר את הביקורת החברתית שבאה לידי ביטוי ביצירה זו.

שים לב, אין לבחור יצירה שמופיעה בשאלון זה.

שאלה 12 – וינסנט ואן גוך

בתמונה 5 מוצגת היצירה "אוכלי תפוחי האדמה" של וינסנט ואן גוך.

6 נק') א. תאר את הדמויות ביצירה, והסבר כיצד האומן מציג את הקשר ביניהן.

6 נק') ב. הסבר כיצד השימוש באור ובצבע תורמים ליצירת האווירה ביצירה.

4 נק') ג. הסבר מהו הרעיון המרכזי ביצירה.

שאלה 13 – סוריאליזם

בתמונה 6 מוצגת היצירה "קניבליזם של סתיו" של סלואדור דאלי, ובתמונה 7 מוצגת היצירה "אירופה לאחר הגשם II" של מקס ארנסט.

4 נק') א. הסבר שניים מרעיונות הסוריאליזם.

6 נק') ב. תאר את היצירה "קניבליזם של סתיו", והסבר את משמעותה.

6 נק') ג. תאר את היצירה "אירופה לאחר הגשם II", והסבר את משמעותה.

שאלה 14 – היפר ריאליזם

בתמונה 8 מוצגת היצירה "סוזאן" של צ'אק קלוז.

- (6 נק') א. הסבר מהו סגנון ההיפר ריאליזם, וציין שניים ממאפייניו.
- (10 נק') ב. תאר את תהליך העבודה של האומן ביצירה "סוזאן". הסבר כיצד תהליך העבודה תורם להעברת המסר ביצירה.

שאלה 15 – אומנות אדמה

בתמונה 9 מוצגת היצירה "מזח ספירלי" של רוברט סמיתסון.

- (6 נק') א. הסבר מהי אומנות אדמה.
- (6 נק') ב. תאר את תהליך העבודה של האומן ביצירה "מזח ספירלי". בתשובתך התייחס לחומרים, לצבעים ולמימדי היצירה.
- (4 נק') ג. הסבר את משמעות הספירלה ביצירה.

שאלה 16 – אומנות ומציאות

בתמונה 10 מוצגת היצירה "מזרקה" של מרסל דושאן, ובתמונה 11 מוצגת היצירה "המצב האנושי I" של רנה מגריט.

- (2 נק') א. ציין לאיזה זרם משתייכת כל אחת מהיצירות.
- (7 נק') ב. הסבר את תפיסת המציאות ביצירה "מזרקה". בתשובתך התייחס לשימוש ב"רדי מייד" ביצירה.
- (7 נק') ג. הסבר את תפיסת המציאות ביצירה "המצב האנושי I".

שאלה 17 – הכתב באומנות

- (3 נק') א. בחר שתי יצירות, המשתייכות לזרמים שונים ומשולב בהן כתב. ציין את שמה של כל יצירה, את שם האומן שיצר אותה ולאיזה זרם היצירה משתייכת.
- שים לב, אין לבחור יצירה שמופיעה בשאלון זה.
- (6 נק') ב. תאר בקצרה כל יצירה.
- (7 נק') ג. הסבר את תפקיד הכתב בכל יצירה.

שאלה 18 – נשים באומנות

בתמונה 12 מוצגת היצירה "נושאת האלומות" של נחום גוטמן.

(2 נק') א. ציין לאיזה זרם או לאיזו תקופה באומנות משתייכת היצירה.

(8 נק') ב. הסבר כיצד מתוארת דמות האישה ביצירה.

(6 נק') ג. ציין את שמה של יצירה נוספת שבמרכזה מוצגת דמות של אישה, ותאר את היצירה.

שים לב, אין לבחור יצירה שמופיעה בשאלון זה.

חלק ד': היבטים בעיצוב בתקופה המודרנית (80 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 19–26 (לכל שאלה – 16 נקודות).
התמונות לכל השאלות מוצגות בנספח 4 לשאלון.

שאלה 19 – שיטות ייצור בארצות-הברית

בעקבות המהפכה התעשייתית התפתחו בארצות-הברית שיטות ייצור חדשות.

- 7 (נק') א. הסבר מהי שיטת ההאחדה ומהי שיטת הסרט הנע.
3 (נק') ב. ציין מוצר אחד שיוצר בשיטת ההאחדה.
6 (נק') ג. ציין שני יתרונות ושני חסרונות של שיטות הייצור בארצות-הברית.

שאלה 20 – אנטוניו גאודי

בתמונה 4 מוצג המבנה "קאזה מילה" של אנטוניו גאודי.

- 2 (נק') א. ציין לאיזה סגנון משתייך המבנה.
8 (נק') ב. הסבר כיצד שניים ממאפייני הסגנון באים לידי ביטוי במבנה.
6 (נק') ג. הסבר שניים ממקורות ההשראה שהשפיעו על כלל עבודתו של גאודי.

שאלה 21 – הקו הזורם

בתמונה 5 מוצג המוצר "מקרר חשמלי" של ריימונד לווי.

- 5 (נק') א. תאר את הרקע לצמיחת סגנון הקו הזורם.
4 (נק') ב. הסבר שניים ממקורות ההשראה שהשפיעו על סגנון הקו הזורם.
5 (נק') ג. הסבר כיצד שניים ממאפייני הסגנון באים לידי ביטוי במוצר "מקרר חשמלי".
2 (נק') ד. ציין את שמו של מוצר נוסף שעוצב בסגנון "הקו הזורם".

שאלה 22 – עיצוב איטלקי

בעיצוב האיטלקי שני סגנונות עיקריים – קונפורמיסטי ורדיקלי.

- 6 (נק') א. ציין שני מאפיינים של כל אחד מהסגנונות.
5 (נק') ב. הבא דוגמה למוצר אחד שעוצב בסגנון קונפורמיסטי, והסבר מדוע הוא משתייך לסגנון זה.
5 (נק') ג. הבא דוגמה למוצר אחד שעוצב בסגנון רדיקלי, והסבר מדוע הוא משתייך לסגנון זה.

שאלה 23 – סגנון הפופ

בתמונה 6 מוצג המוצר "ספת מרשמלו" של ג'ורג' נלסון, ובתמונה 7 מוצג המוצר "כיסא מתקפל" של פיטר מורדוך.

- (5 נק') א. תאר את הרקע לצמיחת הפופ ארט.
(4 נק') ב. ציין ארבעה ממאפייני העיצוב של סגנון הפופ.
(7 נק') ג. הסבר כיצד שניים מבין המאפיינים של סגנון הפופ באים לידי ביטוי בכל אחד מהמוצרים.

שאלה 24 – עיצוב יפני

בתמונה 8 מוצגת כרזה שעוצבה לכבוד אולימפיאדת טוקיו על-ידי יוסקו קמקורה.

- (6 נק') א. תאר את הכרזה. בתיאורך התייחס לצורות ולצבעים.
(6 נק') ב. הסבר כיצד שניים מהמאפיינים הסגנוניים של המסורת היפנית באים לידי ביטוי בכרזה.
(4 נק') ג. ציין את שמה של יצירה נוספת שעוצבה בסגנון העיצוב היפני, ותאר אותה.

שאלה 25 – פוסט-מודרניזם

בתמונה 9 מוצגת פיאצה ד'איטליה של צ'ארלס מור.

- (6 נק') א. הסבר מה הייתה הביקורת של הפוסט-מודרניזם על המודרניזם.
(2 נק') ב. ציין מה היה ייעודה של הפיאצה.
(8 נק') ג. הסבר כיצד מאפייני הפוסט-מודרניזם באים לידי ביטוי בפיאצה – בצורות, בצבעים ובחומרים.

שאלה 26 – הוויה ישראלית

בתמונה 10 מוצגת הקריקטורה "שרוליק" ("ישראל הקטן") של קריאל גרדוש.

- (10 נק') א. תאר את הקריקטורה והסבר את המסר שלה.
(6 נק') ב. ציין את שמה של יצירה נוספת – כרזה או מוצר – שמבטאת את ההוויה הישראלית.
הסבר כיצד היצירה שצינת מבטאת הוויה זו.

בהצלחה!